Commissie voor de
milieueffectrapportage

40 jaar milieueffect-rapportage

Windpark Nederwiek I-B

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport en de aanvulling daarop

3 november 2026 | projectnummer: 4076

1 Advies over het MER en de aanvulling in het kort

Het Rijk wijst op het Nederlandse deel van de Noordzee gebieden aan voor windparken. Deze windparken op zee dragen bij aan het behalen van de Nederlandse klimaatdoelstellingen. Eén van de gebieden is het windenergiegebied Nederwiek I. Dit gebied ligt ongeveer 95 - 100 kilometer van de kust (zie figuur 1). Binnen Nederwiek I is ruimte voor twee kavels van 1 Gigawatt (GW) per kavel: kavel I-A[1] en kavel I-B.

Voor het kavelbesluit over kavel I-B is een milieueffectrapport (MER)[2] opgesteld waarin de milieugevolgen zijn onderzocht van het te realiseren windenergiegebied. De minister van Klimaat en Groene Groei (KGG) heeft dit MER voor advies voorgelegd aan de Commissie voor de milieueffectrapportage (Commissie). In haar advies[3] concludeerde de Commissie dat aanvullende informatie nodig was over de (cumulatieve) effecten op zeezoogdieren. Ook beval de Commissie aan de inpasbaarheid van de windturbines nader te onderbouwen.

Naar aanleiding van het advies van de Commissie, heeft de minister een aanvulling op het MER laten opstellen. Dit losse document[4] is opnieuw voorgelegd aan de Commissie. In dit advies spreekt de Commissie zich uit over de juistheid en volledigheid van de aanvulling op het MER.

Wat staat in het MER en in de aanvulling?

De kavel heeft een bruto oppervlakte van circa 110 km^2. De netto oppervlakte, het gebied waar windturbines geplaatst kunnen worden, is in de aanvulling vergroot van 62 km^2[5] naar 69,5 km^2. In het MER is ervan uitgegaan dat binnen de netto kaveloppervlakte een totaal opgesteld vermogen van 1 tot 1,15 GW gerealiseerd wordt. De energie moet worden opgewekt met 50 tot 76 windturbines, met een vermogen van minimaal 15 en maximaal 20 megawatt (MW) per turbine. Aan de hand van deze uitgangspunten zijn vier alternatieven[6] ontwikkeld en beoordeeld op hun milieueffecten.

Uit het MER blijkt dat de aanleg van het windpark in alle alternatieven (licht) negatieve effecten heeft op beschermde soorten. In de gebruiksfase hebben de windturbines ook licht positieve effecten op het onderwaterleven, vanwege het toevoegen van hard substraat en het verbod op visserij in het windpark. De effecten op vogels en vleermuizen zijn in de gebruiksfase als (zeer) negatief beoordeeld vanwege het risico op aanvaringen (botsingen) met een windturbine en (bij vogels) door habitatverlies. Uit het MER bleek ook dat (licht) negatieve effecten te verwachten zijn op scheepvaartveiligheid, visserij, mijnbouw en luchtvaart.

---

1 Voor kavel I-A is het kavelbesluit in 2025 vastgesteld.

2 Haskoning. 28 april 2026. *Milieueffectrapport kavel I-B Nederwiek: Windenergiegebied Nederwiek (zuid)*.

3 Commissie mer. 18 september 2026. *Windpark Nederwiek I-B: Voorlopig toetsingsadvies over het milieueffectrapport*.

4 Ministerie van Economische Zaken en Klimaat. Oktober 2026. *(Concept) Aanvraag Aanvullend Advies aan de Commissie mer op Project Windpark Nederwiek I-B.*

5 62 km^2 volgens het ontwerp kavelbesluit en 69 km^2 volgens het MER.

6 De alternatieven zijn opgebouwd uit een bandbreedte aan verschillende windturbineopstellingen en -types die mogelijk zijn binnen kavel I-B.

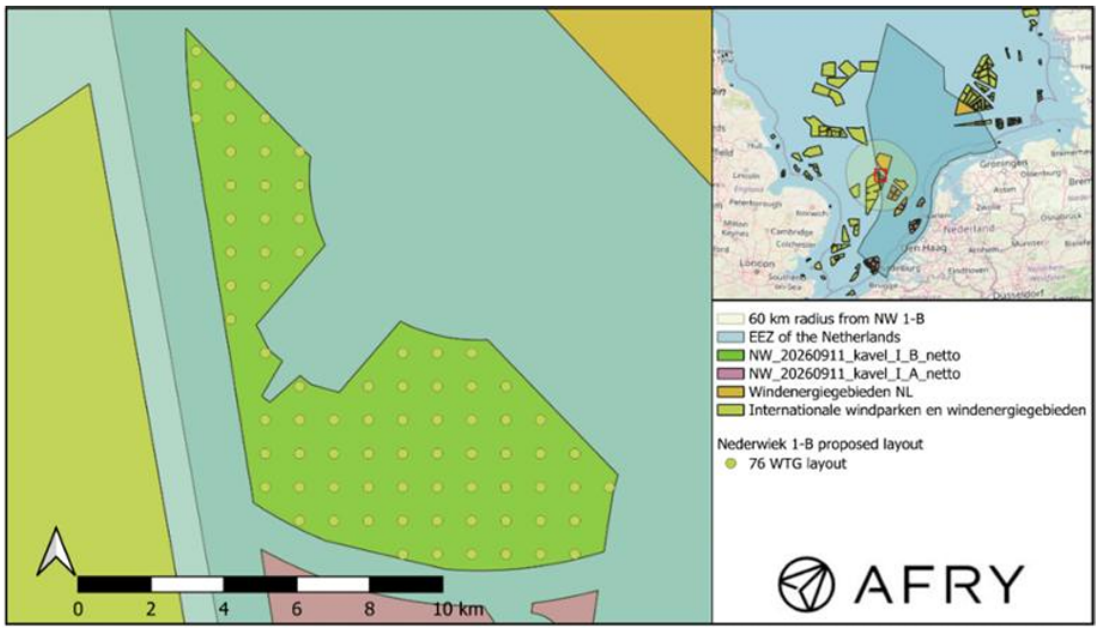
In de aanvulling is nader ingegaan op de mogelijke cumulatieve effecten van windparken op zee op de staat van instandhouding van zeezoogdieren. Zowel voor bruinvissen als voor gewone zeehonden wordt geconcludeerd dat de bouw, exploitatie en verwijdering van een windpark in kavel I-B van windenergiegebied Nederwiek (zuid), ook in cumulatie, naar verwachting geen negatieve invloed heeft op de staat van instandhouding. Daarnaast is in de aanvulling nader ingegaan op de inpasbaarheid van de windturbines binnen de netto oppervlakte van de kavel. De conclusie is dat het beoogde opgesteld vermogen inpasbaar is binnen de kavel, maar dat hiervoor een hogere vermogensdichtheid nodig is (14,5 tot 16,4 MW/km^2) dan waarvan oorspronkelijk was uitgegaan (10,5 MW/km^2).

Wat is het advies van de Commissie?

De Commissie waardeert dat het ministerie het MER snel heeft aangevuld en dat ze daarbij niet alleen is ingegaan op het adviespunt (over zeezoogdieren), maar ook op de aanbeveling (over de vermogensdichtheid). De aanvulling bevat nuttige aanvullende informatie, waarbij de analyses en conclusies goed te volgen zijn.

De Commissie is van oordeel dat het MER en de aanvulling samen de essentiële informatie bevatten om een besluit te kunnen nemen over Kavelbesluit Nederwiek I-B, waarin het milieubelang volwaardig wordt meegewogen.

In hoofdstuk 2 licht de Commissie haar beoordeling toe en geeft ze een aanbeveling mee voor toekomstige procedures voor windparken op zee.

Figuur 1: Indeling Nederwiek I-B bij invulling met 76 windturbines van 15 MW (bron: Aanvulling op het MER).

Aanleiding MER

Nederwiek kavel I-B maakt onderdeel uit van het windenergiegebied Nederwiek. Dit windenergiegebied is in het Programma Noordzee 2022 – 2027 aangewezen als gebied dat geschikt is voor windparken op zee. Het windpark draagt bij aan het behalen van de Europese klimaatdoelstelling voor 2030 (55% CO_2 reductie). Kavel I-B heeft volgens de aanvulling op het MER een netto oppervlakte van 69,5 km^2 en het windpark krijgt een vermogen van 1 tot 1,15 GW.

Om dit windpark te kunnen realiseren, is een kavelbesluit nodig. Daarin wordt vastgelegd onder welke voorwaarden de windturbines geplaatst mogen worden. De minister van Klimaat en Groene Groei (KGG) heeft voor dit besluit een MER laten opstellen. Volgens categorie C2 van bijlage V van het Omgevingsbesluit is namelijk een project-mer nodig voor de oprichting van een windpark bestaande uit twintig windturbines of meer.

Rol van de Commissie

De Commissie is onafhankelijk, bij wet ingesteld en adviseert het bevoegd gezag over de inhoud en de kwaliteit van het MER. Zij stelt voor ieder project een werkgroep samen van onafhankelijke deskundigen. Ze schrijft geen milieueffectrapporten, dat doet de initiatiefnemer, in dit geval de minister voor KGG. Het bevoegd gezag – de minister voor KGG – besluit over het kavelbesluit in overeenstemming met de minister van Infrastructuur en Waterstaat en de minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur.

De samenstelling en de werkwijze van de werkgroep van de Commissie en verdere projectgegevens staan in bijlage 1 van dit advies. De projectstukken die bij het advies zijn gebruikt staan op de website. Deze zijn te vinden door nummer 4076 op www.commissiemer.nl in te vullen in het zoekvak.

2 Toelichting op het advies

In dit hoofdstuk licht de Commissie haar beoordeling van de aanvulling toe. In onderstaande paragrafen herhaalt de Commissie haar advies (en aanbeveling) en geeft ze aan waarom de aangevulde informatie voldoende is voor het kavelbesluit. Ook geeft de Commissie een aanbeveling voor toekomstige mer-procedures. Deze is bedoeld om de kwaliteit van de besluitvorming in de toekomst te verbeteren. De opmerkingen in dit hoofdstuk hebben geen betrekking op ontbrekende essentiële informatie voor het kavelbesluit over Nederwiek I-B.

2.1 Cumulatieve effecten op zeezoogdieren

De Commissie adviseerde in het voorlopig toetsingsadvies om voorafgaand aan de besluitvorming nader te onderbouwen dat het windpark in cumulatie met andere windparken niet leidt tot een verslechtering van de staat van instandhouding van de bruinvis en gewone zeehond. De veerkracht van de landelijke staat van instandhouding van deze twee soorten is een aandachtspunt omdat de staat in de meest recente habitatrichtlijnrapportage voor de bruinvis als ‘onbekend’ en voor de gewone zeehond als ‘matig ongunstig’ is beoordeeld. Aanvullende informatie is nodig om te laten zien dat het windpark uitvoerbaar is binnen de kaders van de natuurregelgeving.

In de aanvulling is ingegaan op de historie van de normstelling in het Kader Ecologie en Cumulatie (KEC)[7] en daarna op de bruinvis en gewone zeehond. Daarbij is per soort[8] gekeken naar de vier aspecten op basis waarvan de staat van instandhouding wordt bepaald: populatie, verspreiding, omvang en kwaliteit leefgebied en toekomstperspectief.

In de aanvulling wordt geconcludeerd dat de aanleg van een windpark (vooral heiwerkzaamheden) kan leiden tot tijdelijke verstoring van bruinvissen en gewone zeehonden. Op basis van de beschikbare kennis wordt echter niet verwacht dat de windparken op zee leiden tot een aantasting van de populatieomvang, een inperking van de verspreiding of een kwalitatief verlies van leefgebied op de schaal die relevant is voor de staat van instandhouding van de soorten.

De Commissie kan de gekozen analyseaanpak en de conclusies volgen. De Commissie vindt dat de nadere onderbouwing over de toelaatbaarheid van de norm, in combinatie met het beter gebruiken van trendgegevens en het verkleinen van kennislacunes voor de gewone zeehond[9], voldoende zijn voor de onderbouwing van het kavelbesluit.

De Commissie beveelt voor toekomstige mer-procedures voor windparken op zee aan om de meest recente trendgegevens expliciet te betrekken. Zij wijst in dat kader ook op de in 2030 te verwachten herbeoordeling van de staat van instandhouding van habitatrichtlijnsoorten, waaronder de zeezoogdieren. Ga in toekomstige procedures ook in op het Natura 2000-Doelendocument[10]. Dit document bevat namelijk een ecologisch onderbouwd landelijk doel.

2.2 Inpassing van de opgave binnen de netto kavel

De Commissie beval in het voorlopig toetsingsadvies aan om navolgbaar (met kaarten) te onderbouwen dat het benodigde aantal windturbines past binnen het netto kaveloppervlak en te verduidelijken van welke vermogensdichtheid daarbij is uitgegaan.

In de aanvulling zijn een aantal uitgangspunten bijgesteld, zoals het netto kaveloppervlak (nu is uitgegaan van 69,5km^2) en de vermogensdichtheid (nu is uitgegaan van 14,5 tot 16,4 MW/km^2)[11]. Met deze uitgangspunten is het inpassen van 1,0 - 1,15 GW opgesteld vermogen aantoonbaar mogelijk. In de aanvulling is aangegeven dat de vermogensdichtheid 'aan de hoge kant' is, maar dat het project met deze uitgangspunten naar verwachting wel haalbaar en rendabel is.

De Commissie kan de aanvullende analyse en conclusie volgen. Omdat het maximaal aantal turbines voldoende is onderbouwd met deze aanvulling, heeft de aanvulling geen invloed op de effectbeoordelingen in het MER.

---

7 Voor meer informatie zie de website van het Noordzeeloket van Rijkswaterstaat.

8 In de aanvulling is niet ingegaan op de grijze zeehond. De Commissie kan deze keuze volgen, omdat deze soort in een gunstige staat van instandhouding verkeert. De populatietrends zijn positief, waarmee mag worden gesteld dat de veerkracht van de populatie op orde is en tijdelijke verstoringen door de aanleg van windparken 'aankan'.

9 Na eerdere toename neemt de populatie van de gewone zeehond nu weer af met 5 procent per jaar. De hypothese is dat dit komt door een toegenomen sterfte van pups en dat deze neerwaartse trend niet is toe te schrijven aan windparken. Deze kennislacune wordt onderzocht in het kennisprogramma Wozep en nieuwe informatie hierover komt terug in het KEC 6.0.

10 Zie: Achtergronddocumenten | natura 2000.

11 In het MER is uitgegaan van maximaal 10,5 MW/km^2.

BIJLAGE 1: Projectgegevens toetsing

Toetsing door de Commissie

De Commissie bestaat uit een werkgroep van deskundigen. Deze werkgroep beoordeelt of het MER de benodigde milieu-informatie bevat en of deze juist is. Als er informatie ontbreekt of onjuist is, beoordeelt de Commissie of zij die essentieel vindt. Dat is het geval als aanvullende informatie in haar ogen kan leiden tot andere afwegingen. Dan adviseert de Commissie de ontbrekende of gecorrigeerde informatie alsnog beschikbaar te stellen, voordat het besluit wordt genomen. Meer informatie over de Commissie en over haar werkwijze vindt u op onze website.

Samenstelling van de werkgroep

Bij dit project bestaat de werkgroep uit:
ir. Peter van der Boom MA
ir. Kees Slingerland (voorzitter)
Michelle Vanderschuren MSc (secretaris)
ing. Rob Vogel

Besluit waarvoor dit milieueffectrapport is opgesteld

Kavelbesluit Nederwiek I-B.

Waarom wordt hiervoor een milieueffectrapport opgesteld?

Voor projecten die grote milieugevolgen kunnen hebben, kan in Nederland een milieueffect-rapport (MER) vereist zijn. Uit Bijlage V van het Omgevingsbesluit onder de Omgevingswet volgt om welke projecten het gaat. Voor deze procedure gaat het in ieder geval om het project C2 “windparken”. Een MER is ook nodig omdat effecten op Natura 2000-gebieden optreden die in een Passende beoordeling moeten worden beschreven. Daarom is een project-MER op-gesteld.

Bevoegd gezag besluit

Minister van Klimaat en Groene Groei.

Initiatiefnemer besluit

Minister van Klimaat en Groene Groei.

Heeft de Commissie ook zienswijzen en adviezen bij haar advies betrokken?

Het bevoegd gezag heeft de Commissie niet in de gelegenheid gesteld om zienswijzen en ad-viezen bij haar advies te betrekken.

Waar vind ik de stukken die de Commissie heeft beoordeeld?

U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt, door op www.commissiemer.nl pro-jectnummer 4076 in te vullen in het zoekvak.

Commissie voor de Milieueffectrapportage
A. v. Schendelstraat 760
3511 MK Utrecht

t 030-2347666
e info@commissiemer.nl
w commissiemer.nl